

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR – 4101-09-13/2013

P/13/181

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków

T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44

lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/181 – Efektywność ekologiczna wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Krakowie
Kontroler	Mirosław Swoszowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83908 z 19 czerwca 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta i Gminy Szczawnica, ul. Szalay'a 103, 34-460 Szczawnica (dalej <i>Urząd</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Niezgoda – Burmistrz Miasta i Gminy Szczawnica (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność Urzędu w zakresie realizacji zadania pn. *Ograniczenie niskiej emisji poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii przez odbiorców indywidualnych i zbiorowych na terenie miasta Szczawnica z użyciem instalacji solarnych, które będą w pełni własnością wnioskodawcy*, współfinansowanego środkami z pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie (dalej *Fundusz*)², oraz jego rozliczenia rzeczowego i finansowego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadnia w szczególności:

- osiągnięcie efektu rzeczowego i ekologicznego, sformułowanego w umowie pożyczki;
- dokonanie wyboru wykonawcy kompletnych instalacji solarnych w trybie przetargu nieograniczonego,
- realizowanie zadania zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym,
- terminowe i rzetelne rozliczenie zadania oraz udokumentowanie osiągniętego efektu rzeczowego i ekologicznego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

Kontrola realizacji przez Urząd zadania pn. *Ograniczenie niskiej emisji poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii przez odbiorców indywidualnych i zbiorowych na terenie miasta Szczawnica z użyciem instalacji solarnych, które będą w pełni własnością wnioskodawcy*, współfinansowanego pożyczką z Funduszu, oraz jego rozliczenia rzeczowego i finansowego wykazała, że:

1) W celu realizacji zadania gmina Szczawnica zawarła w 2010 r. umowę pożyczki³, według której środki z Funduszu miały być przeznaczone na zakup i montaż 370 kompletnych instalacji solarnych dla mieszkańców biorących udział w programie. Zgodnie z harmonogramem nakłady na realizację zadania miały wynieść 7 116 904 zł, w tym 2 873 367 zł ze środków Funduszu. Planowanym efektem ekologicznym było *zainstalowanie 1 800 kolektorów słonecznych o łącznej mocy 2 700 kW*.

Pismem Funduszu nr TW 1/4-421/993/2010 z 2 sierpnia 2010 r., wystawionym przez Prezesa Zarządu – Krzysztofa Bolka, zaakceptowano wniosek gminy Szczawnica⁴ o zmianę efektu ekologicznego określonego w umowie na *zainstalowanie 1 574 kolektorów*

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Na podstawie umowy nr P/014/10/22-3 z 5 maja 2010 r.

³ Nr P/014/10/22-3 z 5 maja 2010 r.

⁴ Pismo nr RLKP-7011/20/10 z 21 lipca 2010 r.

słonecznych o łącznej mocy 2 700 kW. Uzasadniając wniosek gmina podała, że o zmianie ilości kolektorów informowała Fundusz jeszcze przed zawarciem umowy pożyczki⁵, ale wskutek niedopatrzenia informacji tej nie uwzględniono w umowie.

(dowód: akta kontroli str. 18, 65-71, 73, 76-77)

2) Zawarcie powyższej umowy poprzedzone było wnioskiem gminy Szczawnica o udzielenie pożyczki, zawierającym informacje wynikające z dokumentacji źródłowej znajdującej się w Urzędzie.

Tryb wyboru wykonawcy zadania nie został wprost określony w umowie pożyczki. Jednak zgodnie z § 1 tej umowy Fundusz udzielił gminie pożyczkę na warunkach określonych w dokumencie pn. *Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz tryb i zasady udzielania i rozliczania dotacji*, przyjętego uchwałą Rady Nadzorczej Funduszu nr 1/2010 z 22 stycznia 2010 r. W świetle § 9 *Zasad* przyznanie przez Fundusz pożyczki powinno następować po złożeniu przez wnioskodawcę – zobowiązanego do stosowania przepisów *ustawy o zamówieniach publicznych* – oświadczenia, że udzielenie przez niego zamówienia na dostawę oraz usługi lub roboty opłacane w części ze środków pozyskanych od Funduszu nastąpi z zachowaniem ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*⁶. Wyboru wykonawcy zadania dokonano przed zawarciem umowy pożyczki, w trybie przetargu nieograniczonego. Najkorzystniejszą ofertę przedłożyła firma SKORUT Import-Eksport sp. z o.o. w Myślenicach.

(dowód: akta kontroli str. 5-31, 65-68, 121)

3) Według umowy pożyczki zadanie miało być zakończone do 9 sierpnia 2010 r. (§ 5 pkt 3 lit. a), protokół odbioru końcowego zadania miał być dostarczony do Funduszu do 1 października 2010 r. (§ 5 pkt 3 lit. b), a dokumenty potwierdzające osiągnięcie efektu ekologicznego – do 9 sierpnia 2011 r. (§ 5 pkt 3 lit. c).

W § 5 pkt 4 umowy pożyczki postanowiono, że *jeżeli zadanie nie zostanie wykonane w terminie i nie zostaną osiągnięte planowane efekty, zgodnie z art. 411 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska pożyczka nie może zostać umorzona*.

Gmina Szczawnica pismem z 21 lipca 2010 r.⁷ wystąpiła o przesunięcie pierwszego z ww. terminów do 15 września 2010 r. oraz ostatniego – do 15 września 2011 r., uzasadniając wniosek złymi warunkami atmosferycznymi w maju i czerwcu 2010 r., które uniemożliwiały montaż kolektorów słonecznych na połaciach dachowych.

Pismem Funduszu nr TW 1/4-421/993/2010 z 2 sierpnia 2010 r. zaakceptowano ww. wniosek.

Kolejnym pismem⁸ – z 16 września 2010 r. – gmina wystąpiła o przesunięcie do 15 listopada 2010 r. terminów: zakończenia zadania oraz dostarczenia protokołu odbioru końcowego zadania do Funduszu, podając w uzasadnieniu, że *Wykonawca w dniu 5 sierpnia 2010 r. zgłosił Zamawiającemu zakończenie robót budowlanych. W trakcie odbioru końcowego komisja stwierdziła, że Wykonawca nie zakończył robót budowlanych i odstąpiła od odbioru informując o tym Wykonawcę, a od 10.08.2010 r. są naliczane odsetki karne, a także ze względu na trudności w określeniu daty, kiedy Wykonawca zgłosi inwestycję [...] do ponownego odbioru końcowego*.

18 listopada 2010 r., aneksem nr 1 z do umowy pożyczki, ustalono, że zadanie zostanie zakończone do 15 listopada 2010 r. (§ 5 pkt 3 lit. a), protokół odbioru końcowego zadania Fundusz otrzyma do 15 listopada 2010 r. (§ 5 pkt 3 lit. b), a dokumenty potwierdzające osiągnięcie efektu ekologicznego – do 9 sierpnia 2011 r. (§ 5 pkt 3 lit. c).

(dowód: akta kontroli str. 18, 65-70, 73, 75-77)

4) Planowany efekt rzeczowy i ekologiczny zadania został osiągnięty i udokumentowany. Zadanie to zrealizowano zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym stanowiącym integralną część umowy, a protokół odbioru końcowego przekazano do Funduszu w terminie umownym. Zamontowano 378 kompletnych instalacji solarnych dla mieszkańców biorących udział w programie (1 574 kolektory słoneczne o mocy 3 037,82 kW). Oględziny 10 losowo

⁵ Pismem nr RLKP 7011/10/10 z 22 kwietnia 2010 r.

⁶ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁷ Nr RLKP-7011/20/10 z 21 lipca 2010 r.

⁸ Nr RLKP-7011/29/10

wybranych instalacji solarnych w 10 budynkach wykazały, że zainstalowano w nich łącznie m.in. 55 kolektorów słonecznych i 14 zasobników ciepłej wody użytkowej. Wysokość pożyczki przekazanej na realizację zadania nie przekroczyła kwoty podanej w harmonogramie rzeczowo-finansowym, a nakłady poniesione na wykonanie zadania wyniosły 7 116 904 zł, w tym 2 873 367 zł z Funduszu.

(dowód: akta kontroli str. 18, 65-99, 104-107, 115-121)

5) Urząd przedłożył Funduszowi dokumenty konieczne do przekazania środków z tytułu pożyczki. Dokumenty te złożono w terminie umownym. Na podstawie tych dokumentów Fundusz przekazał środki (zgodnie z zasadami określonymi w umowie).

(dowód: akta kontroli str. 18, 65-68, 86-98, 104, 121)

6) 9 listopada 2012 r. Fundusz przeprowadził w Urzędzie kontrolę sposobu realizacji zadania, potwierdzając jego prawidłowe wykonanie.

(dowód: akta kontroli str. 99, 113, 121)

7) SKORUT Import-Eksport sp. z o.o. w Myślenicach (wykonawca zadania) zagwarantowała w umowie zawartej z gminą Szczawnica osiągnięcie następującego efektu ekologicznego:

Rodzaj zanieczyszczenia (emisji)	Jednostka	Emisja przed zainstalowaniem kolektorów słonecznych	Emisja po zainstalowaniu kolektorów słonecznych	Zmiana bezwzględna (3 - 4)
1	2	3	4	5
pył	Mg/rok	17,011	0,00	17,011
dwutlenek siarki	Mg/rok	13,379	0,09	13,289
dwutlenek azotu	Mg/rok	1,759	0,02	1,734
tlenek węgla	Mg/rok	37,64	0,03	37,61
dwutlenek węgla	Mg/rok	1 971,59	15,00	1 956,59
sadza	Mg/rok	0,834	0,00	0,834
BAP	Mg/rok	0,012	0,00	0,012

(dowód: akta kontroli str. 32-36)

Starostwo Powiatowe w Nowym Targu – Wydział Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych zaopiniowało pozytywnie wykonanie zadania, polegającego na montażu 1 574 kolektorów słonecznych o łącznej powierzchni 3 714,64 m² i całkowitej mocy cieplnej kolektorów 3 037,82 kW. Osiągnięty efekt ekologiczny wyliczono przy założeniach:

- wcześniejsze przygotowanie ciepłej wody użytkowej przez spalanie węgla (50%), spalanie oleju opałowego (25%) oraz wykorzystanie energii elektrycznej (25%) – emisja przed zastosowaniem kolektorów słonecznych;
- konieczność wykorzystania pomp w ilości 550 szt., zasilanych prądem elektrycznym wytworzonym ze spalania węgla oraz oleju opałowego – emisja po zastosowaniu kolektorów słonecznych;

i przedstawiono w poniższej tabeli:

Rodzaj zanieczyszczenia (emisji)	Jednostka	Emisja przed zainstalowaniem kolektorów słonecznych	Emisja po zainstalowaniu kolektorów słonecznych	Zmiana bezwzględna (3 - 4)
1	2	3	4	5
pył	Mg/rok	17,421	0,063	17,358
dwutlenek siarki	Mg/rok	14,019	0,063	13,956
dwutlenek azotu	Mg/rok	1,753	0,017	1,736
tlenek węgla	Mg/rok	38,110	0,150	37,960
dwutlenek węgla	Mg/rok	1 968,600	11,088	1 957,512

sadza	Mg/rok	0,879	0,003	0,875
BAP	Mg/rok	0,012	0,000	0,012

Oceniono, że planowana inwestycja jest w pełni uzasadniona ze względu na ochronę środowiska i wpłynie korzystnie na:

- jakość powietrza, poprzez zmniejszenie ilości emitowanych zanieczyszczeń;
- gospodarkę odpadami, poprzez zmniejszenie ilości wytwarzanych popiołów;
- ochronę surowca (węгля i oleju opałowego), poprzez zmniejszenie jego zużycia do celów energetycznych.

(dowód: akta kontroli str. 106-107)

8) Urząd dokonał spłat 4 rat pożyczki w łącznej wysokości 2 068 342 zł, a następnie wystąpił o jej umorzenie⁹. Fundusz częściowo umorzył pożyczkę (339 057 zł) pod warunkiem spłaty pozostałej części pożyczki:

- do 15 grudnia 2012 r. – 268 341 zł,
- do 30 września 2013 r. – 197 627 zł,

oraz *nałożonych odsetek za cały okres spłaty pożyczki zgodnie z notami, które zostaną przesłane.*

(dowód: akta kontroli str. 105, 108-114, 121)

Ocena cząstkowa

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁰ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości oraz brakiem uwag do kontrolowanej działalności Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych i nie oczekuje odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kraków, sierpnia 2013 r.

Kontroler:

Mirosław Swoszowski
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

⁹ Wniosek z 29 października 2012 r. załączony do pisma nr RLKP.7013.1.11.2012 z 30 października 2012 r.

¹⁰ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.